कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता,पद,जटा,घन पाठः

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रशः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं

Contents

1	TS 5.7.1.1	6
2	TS 5.7.1.2	7
3	TS 5.7.1.3	7
4	TS 5.7.2.1	8
5	TS 5.7.2.2	g
6	TS 5.7.2.3	10
7	TS 5.7.2.4	11
8	TS 5.7.2.5	12
9	TS 5.7.3.1	13
10	TS 5.7.3.2	14
11	TS 5.7.3.3	15
12	2 TS 5.7.3.4	16
13	3 TS 5.7.4.1	16

14	TS 5.7.4.2	17
15	TS 5.7.4.3	18
16	TS 5.7.4.4	19
17	TS 5.7.5.1	20
18	TS 5.7.5.2	21
19	TS 5.7.5.3	22
20	TS 5.7.5.4	22
21	TS 5.7.5.5	23
22	TS 5.7.5.6	24
23	TS 5.7.5.7	25
24	TS 5.7.6.1	26
25	TS 5.7.6.2	26
26	TS 5.7.6.3	27
27	TS 5.7.6.4	28

28	TS 5.7.6.5	29
29	TS 5.7.6.6	30
30	TS 5.7.7.1	31
31	TS 5.7.7.2	32
32	TS 5.7.7.3	33
33	TS 5.7.8.1	34
34	TS 5.7.8.2	34
35	TS 5.7.8.3	35
36	TS 5.7.9.1	36
37	TS 5.7.9.2	37
38	TS 5.7.9.3	38
39	TS 5.7.9.4	39
40	TS 5.7.10.1	40
41	TS 5.7.10.2	41

42	TS 5.7.10.3	42
43	TS 5.7.11.1	42
44	TS 5.7.12.1	43
45	TS 5.7.13.1	44
46	TS 5.7.14.1	45
47	TS 5.7.15.1	45
48	TS 5.7.16.1	46
49	TS 5.7.17.1	47
50	TS 5.7.18.1	47
51	TS 5.7.19.1	48
52	TS 5.7.20.1	49
53	TS 5.7.21.1	50
54	TS 5.7.22.1	50
55	TS 5.7.23.1	51

		5
56	TS 5.7.24.1	52
57	TS 5.7.25.1	53
58	TS 5.7.26.1	53

1 TS 5.7.1.1

TS 5.7.1.1

Samhita Paata

यो वा अयंथादेवतम्ग्निं चिंचुत आ देवतांभ्यो वृश्यते पापीयान् भवति यो यंथादेवतं न देवतांभ्य आ वृश्यते वसीयान् भवत्याग्नेय्या गांयत्रिया प्रंथमां चितिम्मि मृंशेत् त्रिष्टुभां द्वितीयां जगंत्या तृतीयांमनुष्टुभां चतुर्थीं पुङ्क्या पंश्वमीं यंथादेवतमेवाग्निं चिंनुते न देवतांभ्य आ वृश्यते वसीयान् भवतीडांयै वा एषा विभक्तिः पृशव इडां पृशुभिंरेनं - []

Pada Paata

यः । वै । अयंथादेवत्मित्ययंथा-देवत्म् । अग्निम् । चिनुते । एतिं । देवतांभ्यः । वृश्च्यते । पापांयान् । भवति । यः । यथादेवतमितिं यथा - देवतम् । न । देवतांभ्यः । एतिं । वृश्च्यते । वसींयान् । भवति । आग्नेय्या । गायात्रिया । प्रथमाम् । चितिंम् । अभीतिं । मृशेत् । त्रिष्टुभाः । द्वितीयांम् । जगंत्या । तृतीयांम् । अनुष्टुभेत्यंनु - स्तुभां । चतुर्थीम् । पृङ्क्या । पृञ्चमीम् । यथादेवतमितिं यथा - देवतम् । एव । अग्निम् । चिनुते । न । देवतांभ्यः । एतिं । वृश्च्यते । वसींयान् । भवति । इडांये । वै । एषा । विभक्तिरिति वि - भक्तिः । पृश्चविः । इडां । पृशुभिरितिं पृशु-भिः । एनम् ।

2 TS 5.7.1.2

TS 5.7.1.2

Samhita Paata

-चिन्नते यो वै प्रजापंतये प्रति प्रोच्याग्निं चिनोति नाऽऽ*र्तिमार्च्छ-त्यश्चांविभित्तिष्ठेतां कृष्ण उत्तर्तः श्वेतो दक्षिणस्तावालभ्येष्टंका उपं दक्क्यादेतद्वै प्रजापंते रूपं प्रांजापृत्योऽश्वः साक्षादेव प्रजापंतये प्रतिप्रोच्याग्निं चिनोति नाऽऽ*र्तिमार्च्छत्येतद्वा अह्ये रूपं यच्छ्वेतोऽश्वो रात्रियै कृष्ण एतदह्ये - []

Pada Paata

चिनुते । यः । वै । प्रजापंतय इतिं प्रजा - प्त्ये । प्रतिप्रोच्येतिं प्रति - प्रोच्यं । अग्निम् । चिनोतिं । न । आर्तिंम् । एतिं । ऋच्छति । अश्वौ । अभितः । तिष्ठेताम् । कृष्णः । उत्तर्त इत्युत् - तर्तः । श्वेतः । दक्षिणः । तौ । आलभ्येत्यां - लभ्यं । इष्टंकाः । उपेतिं । दुद्ध्यात् । एतत् । वै । प्रजापंतिरितिं प्रजा - प्रतेः । रूपम् । प्राजाप्तय इतिं प्राजा - प्त्यः । अश्वः । साक्षादितिं स - अक्षात् । एव । प्रजापंतय इतिं प्रजा - प्त- ये । प्रतिप्रोच्येतिं प्रति - प्रोच्यं । अग्निम् । चिनोति । न । आर्तिंम् । एतिं । ऋच्छिति । प्तत् । वै । अर्हः । रूपम् । यत् । श्वेतः । अर्श्वः । रात्रियै । कृष्णः । एतत् । अर्हः ।

3 TS 5.7.1.3

TS 5.7.1.3

Samhita Paata

रूपं यदिष्टंका रात्रिये पुरीष्मिष्टंका उपधास्यञ्छ्वेत-मश्चम्भि मृंशेत पुरीषमुपधास्यन् कृष्णमंहोरात्रा-भ्यांमेवैनं चिन्नते हिरण्य पात्रं मधोः पूर्णं दंदाति मध्व्यो ऽसानीतिं सौर्या चित्रवृत्याऽवेक्षते चित्रमेव भंवति मुद्ध्यन्दिनेऽश्वमवं घ्रापयत्यसौ वा आंदित्य इन्द्रं एष प्रजापंतिः प्राजापत्योऽश्वस्तमेव साक्षा-दंद्गोति ॥

Pada Paata

रूपम् । यत् । इष्टंकाः । रात्रियै । पुरीषम् । इष्टंकाः । उपधास्यन्नित्युंप - धास्यन्न् । श्र्येतम् । अश्वंम् । अभीतिं । मृशेत् । पुरीषम् । उपधास्यन्नित्युंप - धास्यन्न् । कृष्णम् । अहोरात्राभ्यामित्यंहः - रात्राभ्याम् । एव । एनम् । चिनुते । हिर्ण्यपात्रिमितिं हिरण्य-पात्रम् । मधोः । पूर्णम् । दुदाति । मधव्यः । असानि । इतिं । सौर्या । चित्रवत्येतिं चित्र-वत्या । अवेतिं । ईक्षृते । चित्रम् । एव । भवति । मद्भ्यन्दिने । अश्वंम् । अवेतिं । प्राप्यति । असौ । वै । आदित्यः । इन्द्रः । एषः । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पितः । प्राजापत्य इतिं प्राजा - पत्यः । अर्थः । तम् । एव । साक्षादितिं स - अक्षात् । ऋद्भोति ॥

4 TS 5.7.2.1

TS 5.7.2.1

Samhita Paata

त्वामंग्ने वृष्भं चेकितानुं पुनुर्युवानं जनयंत्रुपागां । अस्थूरि णो गार्.हंपत्यानि सन्तु तिग्मेनं नो ब्र-

ह्मणा सः शिंशाधि ॥पृशवो वा एते यदिष्टंकाश्चित्यां चित्यामृष्भमुपं दधाति मिथुनमेवास्य तद्-यृज्ञे करोति प्रजनंनाय तस्माद्-यृथेयूंथ ऋष्भः ॥ सुँवध्सरस्यं प्रतिमां यां त्वां रात्र्युपासंते । प्रजाः सुवीरां कृत्वा विश्वमायुर्व्यंश्ववत् ॥ प्राजापत्या - []

Pada Paata

त्वाम् । अ्ग्ने । वृष्भम् । चेकिंतानम् । पुनः । युवानम् । जनयन्नं । उपागामित्युप- आगाम् ॥ अस्थूरि । नः । गार्,हंपत्यानीति गार्,हं - पत्यानि । सन्तु । तिग्मेनं । नः । ब्रह्मणा । सिमितिं । शिशाधि ॥ पृश्चवः । वै । एते । यत् । इष्टंकाः । चित्यांचिंत्यामिति चित्यां - चित्याम् । ऋष्मम् । उपेतिं । दुधाति । मिथुनम् । एव । अस्य । तत् । यृशे । कृरोति । पृजनंनायेतिं प्र - जनंनाय । तस्मात् । यूथेयूंथ इतिं यूथे - यूथे । ऋष्मः ॥ स्व्यथ्सरस्येतिं सं - वृथ्सरस्यं । प्रतिमामितिं प्रति - माम् । याम् । त्वा । रात्रि । उपासंत इत्युप - आसंते ॥ पृजामितिं प्र- जाम् । सुवीरामितिं सु - वीरांम् । कृत्वा । विश्वम् । आयुः । वीतिं । अश्चवत् ॥ प्राजापत्यामितिं प्राजा - पत्याम् ।

5 TS 5.7.2.2

TS 5.7.2.2

Samhita Paata

-मेतामुपं दधातीयं वा वैषैकाष्ट्रका यदेवैकाष्ट्रकायामन्नं क्रियते तदेवैतयावं रुन्ध एषा वै प्रजापंतेः कामुदुधा तयैव यर्जमानोऽमुष्मिन् लोकेऽग्निं दुंहे येनं देवा ज्योतिषोद्धा उदायन् येनांऽऽदित्या वसंवो येनं रुद्राः । येनाङ्गिरसो महिमानं-मानुशुस्तेनैतु यर्जमानः स्वस्ति ॥ सुवर्गाय वा एष लोकायं - []

Pada Paata

एताम् । उपेतिं । दुधाति । इयम् । वाव । एषा । एकाष्ट्रकेत्यंक - अष्ट्रका । यत् । एव । एकाष्ट्रकायामित्यंक - अष्ट्रकायाम् । अन्नम् । क्रियतं । तत् । एव । एतयां । अवेतिं । रुन्धे । एषा । वै । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतेः । कामदुघेतिं काम - दुधां । तयां । एव । यजंमानः । अमुष्मिन्नं । लोके । अग्निम् । दुहे । येनं । देवाः । ज्योतिषा । ऊद्ध्वाः । उदायन्नित्युंत् - आयन्नं । येनं । आदित्याः । वसंवः । येनं । रुद्राः ॥ येनं । अङ्गिरसः । मृहिमानम् । आ-न्शुः । तेनं । एतु । यजंमानः । स्वस्ति ॥ सुवर्गायेतिं सुवः - गायं । वै । एषः । लोकायं ।

6 TS 5.7.2.3

TS 5.7.2.3

Samhita Paata

चीयते यद्ग्निर्येनं देवा ज्योतिषोद्धां उदायन्नित्युख्यश्च सिमेन्ध् इष्टंका एवैता उपं धत्ते वानस्पत्याः स्रुंवर्गस्यं लोकस्य समष्टिये शतायुंधाय शतवीर्याय शतोतंये ऽभिमातिषाहें । शतं यो नंः शरदो अजीतानिन्द्रो नेषदिते दुरितानि विश्वां ॥ये चत्वारंः पृथयों देवयानां अन्तरा द्यावांपृथिवी वियन्ति ।तेषां यो अज्यांनि- मजीति-मावहात् तस्मै नो देवाः - []

Pada Paata

चीयते । यत् । अग्निः । येनं । देवाः । ज्योतिषा । उद्ध्वाः । उदायन्नित्युंत्-आयन्नं । इतिं । उख्यम् । सिमितिं । इन्धे । इष्टंकाः । एव । एताः । उपेतिं । धत्ते । वानुस्पत्याः । सुवर्गस्येतिं सुवः - गस्यं । लोकस्यं । समंष्ट्या इति सं - अष्ट्ये । शतायुंधायेतिं शत - आयुधाय । शतवींर्यायेतिं शत - वीर्याय । शतोत्य इतिं शत - ऊत्ये । अभिमातिषाह् इत्यंभिमाति - साहं ॥ शतम् । यः । नः । शरदंः । अजीतान् । इन्द्रंः । नेषत् । अतीतिं । दुरितानीतिं दुः - इतानिं । विश्वां ॥ ये । चत्वारंः । पथयंः । देवयाना इतिं देव - यानाः । अन्तरा । द्यावांपृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । वियन्तीतिं वि - यन्तिं ॥ तेषांम् । यः । अज्यानिम् । अजीतिम् । आवहादित्यां - वहात् । तस्मैं । नः । देवाः ।

7 TS 5.7.2.4

TS 5.7.2.4

Samhita Paata

परिं दत्तेह सर्वे ।।ग्रीष्मो हेमन्त उत नो वसन्तः शरद् वर्,षाः स्नुवितन्नो अस्तु । तेषामृतूनाः शत शारदानां निवात एषामभये स्याम ।।इदुवृथ्सरायं परिवथ्सरायं संवथ्सरायं कृणुता बृहन्नमः । तेषां व्यथः स्नुमतौ यिज्ञियानां ज्योगजीता अहंताः स्याम ।। भुद्रान्नः श्रेयः समनिष्ट देवास्त्वयाऽवसेन् समंशीमहि त्वा ।स नो मयो भूः पितो - []

Pada Paata

परीति । दुत्त । इह । सर्वे ॥ ग्रीष्मः । हेमुन्तः । उत । नः । वसुन्तः । शुरत् । वर्रुषाः ।

सुवितम् । नः । अस्तु ॥ तेषांम् । ऋतूनाम् । श्वातशांरदानामितिं श्वतः । शारदानाम् । निवात इतिं नि - वाते । एषाम् । अभये । स्याम् ॥ इदुवृथ्सरायेतींदु - वृथ्सरायं । परिवृथ्सरायेतिं परि - वृथ्सरायं । सुवृथ्सरायेतिं सं - वृथ्सरायं । कृणुत् । बृहत् । नमः ॥ तेषांम् । वृयम् । सुमृतावितिं सु - मृतौ । यृज्ञियांनाम् । ज्योक् । अजीताः । अहंताः । स्याम् ॥ भृद्रात् । नः । श्रेयः । समितिं । अनुष्टु । देवाः । त्वयां । अवसेनं । समितिं । अशीमृहि । त्वा ॥ सः । नः । म्योभूरितिं मयः-भूः । पितो इतिं ।

8 TS 5.7.2.5

TS 5.7.2.5

Samhita Paata

आ विशस्त शं तोकायं त्वि स्योनः ॥ अज्यांनीरेता उपं द्यात्येता वै देवता अपंराजितास्ता एव प्र विशति नैव जीयते ब्रह्मवादिनो वदन्ति यदर्भ्रमासा मासां ऋतवः सँवथ्सर ओषंधीः पचन्त्यथ् कस्मांद्न्याभ्यों देवतांभ्य आग्रयणं निरुप्यत इत्येता हि तद्-देवतां उदजंयन् यद्दतुभ्यों निर्वपेद् देवतांभ्यः समदं दक्ष्यादाग्रयणं () निरुप्यता आहुंती जुंहोत्यर्भ्रमासानेव मासांनृत्न्थ् सँवथ्सरं प्रीणाति न देवतांभ्यः समदं द्याति भुद्रान्तः श्रेयः समनेष्ट देवा इत्यांह हुताद्यांय यजंमानस्याऽ रंपराभावाय ॥

Pada Paata

एतिं । विश्वस्व । शम् । तोकार्य । तुन्नें । स्योनः ॥ अज्यांनीः । एताः । उपेतिं । दुधाति । एताः । वै । देवताः । अपंराजिता इत्यपंरा - जिताः । ताः । एव । प्रेतिं ।

विश्वति । न । एव । जीयते । ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म - वादिनः । वदिन्ते । यत् । अद्ध्मासा इत्यंद्धं - मासाः । मासाः । ऋतवः । स्वंवध्सर इतिं सं - वध्सरः । ओषंधीः । पर्चन्ति । अथं । कस्मात् । अन्याभ्यः । देवतांभ्यः । आग्रयणम् । निरितिं । उप्यते । इतिं । एताः । हि । तत् । देवताः । उदजंयन्नित्युंत् - अजंयन्न् । यत् । ऋतुभ्य इत्यृतु-भ्यः । निर्वपेदितिं निः - वपेत् । देवतांभ्यः । समदिमितिं स - मदम् । दुद्ध्यात् । आग्रयणम् () । निरुप्येतिं निः - उप्यं । एताः । आहुंतीरित्या- हुतीः । जुहोति । अद्ध्मासानित्यधं - मासान् । एव । मासान् । ऋतून् । स्वंवध्सरिनितं सं - वध्सरम् । प्रीणाति । न । देवतांभ्यः । समदिनितं स - मदम् । दुधाति । भद्रात् । नः । श्रेयः । समितिं । अनैष्ट । दे-वाः । इतिं । आहु । हुताद्ययेतिं हुत - अद्याय । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपंरा - भावाय ॥

9 TS 5.7.3.1

TS 5.7.3.1

Samhita Paata

इन्द्रंस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्नस्तनूपा नंः प्रतिस्पशः । यो नंः पुरस्तांद् दक्षिणतः पृथ्या-दुंत्तर्तो-ऽघायुरंभिदासंत्येतः सोऽश्मानमृच्छतु ॥ देवासुराः सँयंत्ता आसन् तेऽसुरा दिग्भ्य आऽबांधन्त तान् देवा इष्वां च वर्ज्रण चापांतुदन्त यद्-विज्ञणीरुपद्धातीष्वां चैव तद्-वर्ज्जेण च यर्जमानो भ्रातृं-व्यानपं तुदते दिक्षूपं - []

Pada Paata

इन्द्रंस्य । वर्ज्रः । असि । वार्त्रेष्ट्र इति वार्त्रे - घ्रः । तुनूपा इतिं तनू - पाः । नुः ।

प्रतिस्पश इतिं प्रति - स्पशः ॥ यः । नः । पुरस्तांत् । दुक्षिणृतः । पृश्चात् । उत्तर्त इत्युंत् - तर्तः । अघायुरित्यंघ - युः । अभिदासतीत्यंभि - दासंति । एतम् । सः । अश्मानम् । ऋच्छतु ॥ देवासुरा इतिं देव - असुराः । सँयंत्ता इति सं - यत्ताः । आसन्न । ते । असुराः । दिग्भ्य इतिं दिक्-भ्यः । एतिं । अबाधन्त । तान् । देवाः । इष्वां । च । वर्ष्रण । च । अपेतिं । अनुदुन्त । यत् । वृज्जिणीः । उपद्धातीत्युंप-द्धांति । इष्वां । च । एव । तत् । वर्ष्रण । च । यर्जमानः । भ्रातृंव्यान् । अपेतिं । नुदुते । दिक्षु । उपेतिं ।

10 TS 5.7.3.2

TS 5.7.3.2

Samhita Paata

दधाति देवपुरा एवैतास्तंनूपानीः पर्यृहते ऽग्नांविष्णू सजोषंसेमा वर्द्धन्तु वागिरंः । द्युम्नैर्वाजेभिरा गंतं ॥ ब्रह्मवादिनों वदन्ति यन्न देवतांयै जुह्बत्यथं किं देवत्यां वसोद्धिरेत्यग्नि-र्वसुस्तस्यैषा धा-रा विष्णु-र्वसुस्तस्यैषा धाराँ ऽऽग्नावैष्णुव्यर्चा वसोद्धीराँ जुहोति भाग्धेयेनैवैनौ समर्द्धयत्यथों एता- []

Pada Paata

दुधाति । देवपुरा इतिं देव - पुराः । एव । एताः । तुनूपानीरितिं तनू - पानीःँ । परीतिं । ऊह्ते । अग्नांविष्णू इत्यग्नाँ - विष्णू । सजोषसेतिं स - जोषसा । इमाः । वृद्र्धन्तु । वाम् । गिरः ॥ द्युष्नैः । वार्जेभिः । एतिं । गृतम् ॥ ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म - वादिनः । वृद्नित् । यत् । न । देवतांयै । जुह्वंति । अर्थ । किदुंवत्येतिं किं - देवत्यां । वसोःँ । धाराँ ।

इतिं । अग्निः । वसुः । तस्यं । एषा । धारां । विष्णुः । वसुः । तस्यं । एषा । धारां । आग्नावैष्णव्येत्यांग्ना - वैष्णव्या । ऋचा । वसोः । धारांम् । जुहोति । भागधेयेनेतिं भाग - धेयेन । एव । एनौ । समितिं । अद्ध्यिति । अथो इतिं । एताम् ।

11 TS 5.7.3.3

TS 5.7.3.3

Samhita Paata

-मेवाहुंतिमायतंनवतीं करोति यत्कांम एनां जुहोति तदेवावं रुन्धे रुद्रो वा एष यदुग्निस्तस्यैते तुनु-वौ घोराऽन्या शिवाऽन्या यच्छंतरुद्रीयंं जुहोति यैवास्यं घोरा तुनूस्तां तेनं शमयित यद्-वसोर्द्वारां जुहोति यैवास्यं शिवा तुनूस्तां तेनं प्रीणाति यो वै वसोर्द्वारांयै - []

Pada Paata

एव । आहुंतिमित्या - हुतिम् । आयतंनवतीमित्यायतंन - वृतीम् । कृरोति । यत्कांम् इति यत् - कामः । एनाम् । जुहोतिं । तत् । एव । अवेतिं । रुन्धे । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्यं । एते इतिं । तन्नुवौँ । घोरा । अन्या । शिवा । अन्या । यत् । शृतरुद्रीयमितिं शत-रुद्रीयम् । जुहोतिं । या । एव । अस्य । घोरा । तृनूः । ताम् । तेनं । श्रम्यित् । यत् । वसोः । धारांम् । जुहोतिं । या । एव । अस्य । शिवा । तृनूः । ताम् । तेनं । ग्रीणाति । यः । वै । वसोः । धारांयै ।

12 TS 5.7.3.4

TS 5.7.3.4

Samhita Paata

प्रतिष्ठां वेद प्रत्येव तिष्ठिति यदाज्यंमुच्छिष्येत तस्मिन् ब्रह्मौदुनं पंचेत् तं ब्रांह्मणाश्चत्वारः प्राश्नीयुरेष वा अग्निवैश्वानरो यद्वांह्मण एषा खळु वा अग्नेः प्रिया तुनूर्यद्-वैश्वानरः प्रियायांमेवैनां तुनुवां प्रतिं ष्ठापयति चतस्नो धेनूर्दंद्यात् ताभिरेव यर्जमानोऽमुष्मिन् लोकेऽग्निं दुहे ॥

Pada Paata

प्रतिष्ठामितिं प्रति - स्थाम् । वेदं । प्रतीतिं । एव । तिष्ठति । यत् । आज्यंम् । उच्छिष्येतेत्युंत् - शिष्येत । तस्मिन्नं । ब्रह्मौदुनिमितिं ब्रह्म - ओदुनम् । पुचेत् । तम् । ब्राह्मणाः । चृत्वारः । प्रेतिं । अश्रीयुः । एषः । वै । अग्निः । वैश्वानुरः । यत् । ब्राह्मणः । एषा । खर्छं । वै । अग्नेः । प्रिया । तन्तृः । यत् । वैश्वानुरः । प्रियायाम् । एव । एनाम् । तन्तुवाम् । प्रतीतिं । स्थापयिति । चर्तसः । धेनूः । दुद्यात् । ताभिः । एव । यर्जमानः । अमुष्मिन्नं । लोके । अग्निम् । दुद्दे ॥

13 TS 5.7.4.1

TS 5.7.4.1

Samhita Paata

चित्तिं जुहोमि मनंसा घृतेनेत्याहादांभ्या वै नामैषाऽऽ*हुंतिर्वैश्वकर्मणी नैनं चिक्यानं भ्रातृंव्यो दभ्रो-त्यथों देवतां एवावं रुन्धे ऽग्ने तम्चेतिं पुङ्क्या जुंहोति पुङ्क्याऽऽहुंत्या यज्ञमुखमा रंभते सप्त ते अग्ने समिधः सप्तजिह्वा इत्यांह होत्रां एवावं रुन्धे ऽग्निर्देवेभ्योऽपांक्रामद्-भाग्धेयं - []

Pada Paata

चित्तिम् । जुहोमि । मनसा । घृतेनं । इतिं । आह् । अदौभ्या । वै । नामं । एषा । आहुंतिरित्या-हुतिः । वैश्वकर्मणीतिं वैश्व - कर्मणी । न । एनम् । चिक्यानम् । भ्रातृंव्यः । दुभ्रोति । अथो इतिं । देवताः । एव । अवेतिं । रुन्धे । अग्ने । तम् । अद्य । इतिं । पृङ्क्या । जुहोति । पृङ्क्या । आहुत्येत्या - हुत्या । यृज्जमुखिमितिं यज्ञ - मुखम् । एतिं । रुभते । सप्त । ते । अग्ने । स्मिध् इतिं सं - इधेः । सप्त । जिह्वाः । इतिं । आह् । होत्राः । एव । अवेतिं । रुन्धे । अग्निः । देवेभ्यः । अपेतिं । अक्रामृत् । भाग्धेयमितिं भाग - धेयम् ।

14 TS 5.7.4.2

TS 5.7.4.2

Samhita Paata

-मिच्छमान्स्तस्मां एतद्-भांग्धेयं प्रायंच्छन्नेतद्वा अग्नेरंग्निह्नेत्रमेतर्,हि खळु वा एष जातो यर्,हि सर्विश्चितो जातायैवास्मा अन्नमपि दधाति स एनं प्रीतः प्रीणाति वसीयान् भवति ब्रह्मवादिनों व-दिन्ति यदेष गार्,हंपत्यश्चीयतेऽथ क्वांस्याऽऽहवनीय इत्यसावादित्य इति ब्रूयादेतस्मिन्,हि सर्वांभ्यो देवतांभ्यो जुह्वति - []

Pada Paata

इच्छमानः । तस्मैं । एतत् । भागधेयमितिं भाग - धेयम् । प्रेतिं । अयच्छन् । एतत् । वै । अग्नेः । अग्निः । नितः । नितः । स्दे । सर्वः । चितः । जातायं । एव । अस्मै । अन्नम् । अपीतिं । दुधाति । सः । एनम् । प्रीतः । प्रीणाति । वसीयान् । भवति । ब्रह्मवादिन इतिं ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । यत् । एषः । गार्, हंपत्य इति गार्, हं-पत्यः । चीयते । अथं । कं । अस्य । आहुवनीय इत्यां - हुवनीयंः । इतिं । असौ । आदित्यः । इतिं । ब्रूयात् । एतस्मिन्नं । हि । सर्वाभ्यः । देवतांभ्यः । जुह्नंति ।

15 TS 5.7.4.3

TS 5.7.4.3

Samhita Paata

य एवं विद्वानिष्गं चिंनुते साक्षादेव देवतां ऋद्भोत्यग्नं यशस्विन् यशसे मर्मप्येन्द्रांवती मपंचिती मिहाऽऽवंह । अयं मूर्द्वा परमेष्ठी सुवर्चाः समानानांमुत्तम श्लोंको अस्तु ॥भद्रं पश्येन्त उपं सेदुरग्रे तपों दीक्षामृषयः सुवर्विदंः । ततः क्ष्त्रं बलुमोर्जश्च जातं तदस्मै देवा अभि सं नेमन्तु ॥ धाता विधाता पर्मो - []

Pada Paata

यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । साक्षादितिं स - अक्षात् । एव । देवताः । ऋद्भोति । अग्ने । यशस्विन् । यशंसा । इमम् । अर्पय । इन्द्रांवतीमितीन्द्रं - वृतीम् । अपंचितीमित्यपं - चितीम् । इह । एतिं । वृह् ॥ अयम् । मूद्धां । प्रमेष्ठी । सुवर्चा इतिं सु - वर्चाः । सुमानानाम् । उत्तमश्लोक् इत्यंत्तम - श्लोकः । अस्तु ॥ भृद्रम् । पश्यंन्तः । उपेतिं । सेदुः । अग्ने । तपः । दीक्षाम् । ऋषंयः । सुवर्विद् इतिं सुवः - विदेः ॥ ततिः । क्षृत्रम् । बल्लंम् । ओजंः । च । जातम् । तत् । अस्मै । देवाः । अभि । समितिं । नुमन्तु ॥ धाता । विधातेतिं वि - धाता । परुमा ।

16 TS 5.7.4.4

TS 5.7.4.4

Samhita Paata

-त सुन्दक् प्रजापंतिः परमेष्ठी विराजां । स्तोमाः छन्दाश्रीस निविदो म आहुरेतस्मै राष्ट्रमभि सं नेमाम ॥अभ्यावर्तद्भुमुप मेतं साकम्यश्र शास्ताऽधिपतिर्वो अस्तु । अस्य विज्ञानमनु सश्र रेभद्ध- मिमं पृश्चादन्तं जीवाथ सर्वे ॥राष्ट्रभृतं एता उपं दधात्येषा वा अग्नेश्चिती राष्ट्रभृत् तयैवास्मिन् राष्ट्रं दंधाति () राष्ट्रमेव भविति नास्मीद् राष्ट्रं भ्रश्ंशते ॥

Pada Paata

उत । सृद्दंगितिं सं - दृक् । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । पुरुमेष्ठी । विराजेतिं वि - राजां ॥ स्तोमाः । छन्दार्श्तस । निविदु इतिं नि - विदेः । मे । आहुः । पुतस्मै । राष्ट्रम् । अभि । सिमिति । नुमाम ॥ अभ्यावर्तद्भुमित्यंभि - आवर्तद्भुम् । उपेति । मा । एति । इत् । साकम् । अयम् । शास्ता । अधिपतिरित्यधि - पतिः । वः । अस्तु ॥ अस्य । विज्ञानमिति वि - ज्ञानम् । अन्ने । सिमिति । रुभद्भुम् । इमम् । पृश्चात् । अन्विति । जीवाथ् । सर्वे ॥ राष्ट्रभृत् इति राष्ट्र - भृतः । एताः । उपेति । दुधाति । एषा । वै । अग्नेः । चितिः । राष्ट्रभृदिति राष्ट्र - भृत् । तया । एव । अस्मिन्न । राष्ट्रम् । दुधाति () । राष्ट्रम् । एव । भवति । न । अस्मात् । राष्ट्रम् । भ्रंश्ते ॥

17 TS 5.7.5.1

TS 5.7.5.1

Samhita Paata

यथा वै पुत्रो जातो मियतं एवं वा एष मियते यस्याग्निरुख्यं उद्वायंति यिन्निर्मन्थ्यं कुर्याद्-विच्छिन्द्याद्-भ्रातृंव्यमस्मै जनयेथ् स एव पुनंः प्रीद्ध्यः स्वादेवैनं योनैर्जनयति नास्मै भ्रातृंव्यं जनयति तमो वा एतं गृह्णाति यस्याग्निरुख्यं उद्वायंति मृत्युस्तमंः कृष्णं वासंः कृष्णा धेनुर्दक्षिणा तमंसै - []

Pada Paata

यथां । वै । पुत्रः । जातः । म्रियतें । एवम् । वै । एषः । म्रियते । यस्यं । अग्निः । उख्यंः । उद्घायतीयुंत् - वायंति । यत् । निर्मन्थ्यंमितिं निः - मन्थ्यंम् । कुर्यात् । वीतिं । छिन्द्यात् । भ्रातृंव्यम् । अस्मै । जन्येत् । सः । एव । पुनंः । प्रीद्ध्य इतिं परि-इद्ध्यंः । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । जन्यति । न । अस्मै । भ्रातृंव्यम् । जन्यति । तमंः ।

वै । एतम् । गृह्णाति । यस्यं । अग्निः । उख्यंः । उद्घायतीत्युंत् - वायंति । मृत्युः । तमंः । कृष्णम् । वासंः । कृष्णा । धेनुः । दक्षिणा । तमंसा ।

18 TS 5.7.5.2

TS 5.7.5.2

Samhita Paata

-व तमों मृत्युमपं हते हिरंण्यं ददाति ज्योतिर्वै हिरंण्यं ज्योतिष्वैव तमोऽपं हतेऽथो तेजो वै हिरंण्यं तेजं एवाऽऽ*त्मन् धंते सुवर्न घर्मः स्वाहा सुवर्नाऽकः स्वाहा सुवर्न शुक्रः स्वाहा सुवर्न ज्योतिः स्वाहा सुवर्न सूर्यः स्वाहा ऽकों वा एष यद्ग्निर्सावंदित्यौं - []

Pada Paata

एव । तर्मः । मृत्युम् । अपेतिं । हृते । हिरंण्यम् । दुदाृति । ज्योतिः । वै । हिरंण्यम् । ज्योतिंषा । एव । तर्मः । अपेतिं । हृते । अथो इतिं । तेजः । वै । हिरंण्यम् । तेजः । एव । आत्मन्न् । धृते । सुवंः । न । धृर्मः । स्वाहां । सुवंः । न । अर्कः । स्वाहां । सुवंः । न । सूर्यः । स्वाहां । सुवंः । न । सूर्यः । स्वाहां । अर्कः । वै । एषः । यत् । अग्निः । असौ । आदित्यः ।

19 TS 5.7.5.3

TS 5.7.5.3

Samhita Paata

ऽश्वमेधो यदेता आहुंती र्जुहोत्यंर्का-श्वमेधयोरेव ज्योतीशृषि सं दंधात्येष ह त्वा अंर्काश्वमेधी यस्यै-तदुग्नौ क्रियत आपो वा इदमग्ने सिल्लमांसीथ स एतां प्रजापंतिः प्रथमां चितिंमपश्यत् तामुपांधत्त तदियमंभवत् तं विश्वकंर्माऽब्रवीदुप् त्वाऽऽयानीति नेह लोकोऽस्तीत्यं - []

Pada Paata

अश्वमेध इत्यंश्व - मेधः । यत् । एताः । आहुंतीरित्या - हुतीः । जुहोतिं । अर्काश्वमेधयो-रित्यंर्क - अश्वमेधयोः । एव । ज्योतीःषि । सिमितिं । दुधाति । एषः । हृ । तु । वै । अर्काश्वमेधीत्यंर्क-अश्वमेधी । यस्यं । एतत् । अग्नौ । क्रियते । आपः । वै । इदम् । अग्नै । सुल्लिम् । आसीत् । सः । एताम् । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । प्रथमाम् । चितिंम् । अपृश्यत् । ताम् । उपेतिं । अधृत् । तत् । इयम् । अभृवत् । तम् । विश्वकृमेतिं विश्व - कृ-मां । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा । एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं ।

20 TS 5.7.5.4

TS 5.7.5.4

Samhita Paata

-ब्रवीथ् स एतां द्वितीयां चितिंमपश्यत् तामुपांधत्त तदुन्तरिक्षमभव्थ् स युज्ञः प्रजापंतिमब्रवीदुप् त्वाऽऽयानीति नेह लोकोऽस्तीत्यंब्रवीथ् स विश्वकंर्माण-मब्रवीदुप् त्वाऽऽयानीति केनं मोपैष्यसीति दिश्यांभिरित्यंब्रवीत् तं दिश्यांभिरुपैत् ता उपांधत्त ता दिशों - []

Pada Paata

अब्रवीत् । सः । एताम् । द्वितीयांम् । चितिंम् । अप्रयुत् । ताम् । उपेतिं । अधृत् । तत् । अन्तिरिक्षम् । अभ्वत् । सः । यज्ञः । प्रजापंतिमितिं प्रजा - पृतिम् । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा । एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं । अब्रवीत् । सः । विश्वकर्माणमितिं विश्व-कर्माणम् । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा । एतिं । अयानि । इतिं । केनं । मा । उपेष्यसीत्युंप - ऐष्यंसि । इतिं । दिश्यांभिः । इतिं । अब्रवीत् । तम् । दिश्यांभिः । उपेदित्युंप - ऐत् । ताः । उपेतिं । अधत्त । ताः । दिशः ।

21 TS 5.7.5.5

TS 5.7.5.5

Samhita Paata

ऽभवन्थ् स पंरमेष्ठी प्रजापंतिमब्रवीदुप् त्वाऽऽ*यानीति नेह लोकोंऽस्तीत्यंब्रवीथ् स विश्वकंर्माणं च यज्ञं चांब्रवीदुपं वामा ऽयानीति नेह लोकोंऽस्तीत्यंब्र्ताः स एतां तृतीयां चितिंमपश्यत् तामुपांधत्त तदुसावंभव्थ् स आंदित्यः प्रजापंति-मब्रवीदुप् त्वा - []

Pada Paata

अभवृत्त् । सः । प्रमेष्ठी । प्रजापंतिमितिं प्रजा-पृतिम् । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा । एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं । अब्रवीत् । सः । विश्वकंर्माणमितिं विश्व - कुर्माणम् । च । यूरुम् । च । अब्रवीत् । उपेतिं । वाम् । एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं । अब्रूताम् । सः । पृताम् । तृतीयाम् । चितिंम् । अप्रयत् । ताम् । उपेतिं । अध्तः । तत् । असौ । अभवत् । सः । आदित्यः । प्रजापंतिमितिं प्रजा-पितम् । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा ।

22 TS 5.7.5.6

TS 5.7.5.6

Samhita Paata

ऽऽयानीति नेह लोकोंऽस्तीत्यंब्रवी्थ् स विश्वकंर्माणं च युज्ञं चौब्रवी्दुपं वामाऽयानीति नेह लोको-"ऽस्तीत्यंब्रूताश्च स पंरमेष्ठिनंमब्रवी्दुप् त्वाऽऽयानीति केनं मोपैष्यसीति लोकं पृणयेत्यंब्रवीत् तं लोकं पृणयोपैत् तस्मादयांतयाम्री लोकं पृणाऽयांतयामा ह्यंसा - []

Pada Paata

एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं । अब्रवीत् । सः । विश्वकंर्माणमितिं विश्व - कर्माणम् । च । यज्ञम् । च । अब्रवीत् । उपेतिं । वाम् । एतिं । अयानि । इतिं । न । इह । लोकः । अस्ति । इतिं । अब्रुताम् । सः । प्रमेष्ठिनैम् । अब्रवीत् । उपेतिं । त्वा । एतिं । अयानि । इतिं । केनं । मा । उपैष्यसीत्युंप - ऐष्यंसि । इतिं । लो॒कंपृणयेतिं लोकं - पृणयां । इतिं । अब्बित्तात् । तम् । लो॒कपृंणयेतिं लोकं - पृणयां । उपैदित्युंप - ऐत् । तस्मात् । अयातयाम्रीत्ययात - याम्री । लो॒कपृंणेतिं लोकं - पृणा । अयातयामेत्ययात - यामा । हि । असौ ।

23 TS 5.7.5.7

TS 5.7.5.7

Samhita Paata

-वांदित्यस्तानृषंयो ऽब्रुवृत्तुपं व आऽयामेति केनं न उपैष्यथेति भूम्नेत्यंब्रुवृन् तान् द्वाभ्यां चितींभ्या-मुपायन्थ् स पञ्चचितीकः समंपद्यत् य एवं विद्वानृग्निं चिंनुते भूयानेव भंवत्यभीमान् लोकाञ्चयिति विदुरेनं देवा अथो एतासामेव देवतानाः सायुंज्यं गच्छति ॥

Pada Paata

आदित्यः । तान् । ऋषंयः । अब्रुवन्न् । उपेतिं । वः । एतिं । अयाम् । इतिं । केनं । नः । उपैष्यथेत्युंप - ऐष्यंथ । इतिं । भूम्ना । इतिं । अब्रुवन्न् । तान् । द्वाभ्यांम् । चितींभ्यामितिं चितिं - भ्याम् । उपायन्नित्युंप - आयन्नं । सः । पञ्चचितीक् इति पञ्चं-चितीकः । समितिं । अप्रचत् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । भूयान्ं । एव । भवति । अभीतिं । इमान् । लोकान् । जयिते । विदुः । एनम् । देवाः । अथो इतिं । एतासांम् । एव । देवतांनाम् । सायुंज्यम् । गुच्छति ॥

24 TS 5.7.6.1

TS 5.7.6.1

Samhita Paata

वयो वा अग्निर्यदंग्निचित् पृक्षिणौंऽश्रीयात् तमेवाग्निमंद्यादा-र्तिमाच्छैंथ् सँवथ्सरं व्रतं चरेथ् सँवथ्सरः हि व्रतं नातिं पृशुर्वा एष यद्ग्निर्,हिनस्ति खळु वै तं पृशुर्य एनं पुरस्तौत् प्रत्यश्चेमुप्चरंति तस्मौत् पृश्चात् प्राङ्कंपुचर्य आत्मनोऽहिश्सायै तेजोऽसि तेजो मे यच्छ पृथिवीं यंच्छ - []

Pada Paata

वयं: । वै । अग्निः । यत् । अग्निचिदित्यंग्नि - चित् । पृक्षिणं: । अश्नीयात् । तम् । एव । अग्निम् । अद्यात् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । सँवृथ्सरमितिं सं - वृथ्सरम् । वृतम् । चरेत् । सँवृथ्सरमितिं सं - वृथ्सरम् । हि । वृतम् । न । अतीतिं । पृशुः । वै । एषः । यत् । अग्निः । हिनस्तिं । खर्छं । वै । तम् । पृशुः । यः । एनम् । पुरस्तौत् । पृत्यश्चम् । उपचर्तीत्युंप - चरित । तस्मौत् । पृश्चात् । प्राङ् । उपचर्व इत्युंप - चर्यः । आत्मनंः । अहिर्स्सायै । तेजंः । असि । तेजंः । मे । युच्छ् । पृथिवीम् । युच्छ् ।

25 TS 5.7.6.2

TS 5.7.6.2

Samhita Paata

पृथिवयै मां पाहि ज्योतिरिस् ज्योतिर्मे यच्छान्तिरिक्षं यच्छान्तिरिक्षान्मा पाहि सुवेरिस् सुवेर्मे यच्छ दिवं यच्छ दिवो मां पाहीत्यांहैताभिवां इमे लोका विधृता यदेता उपदर्धांत्येषां लोकानां विधृत्यै स्वयमातृण्णा उपधार्य हिरण्येष्टका उपद्धातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा ज्योतिर्,हिर्रण्यं यथ् स्वं-यमातृण्णा उपधार्य - []

Pada Paata

पृथिवयै । मा । पाहि । ज्योतिः । असि । ज्योतिः । मे । युच्छ । अन्तरिक्षम् । युच्छ । अन्तरिक्षम् । युच्छ । अन्तरिक्षात् । मा । पाहि । सुवंः । असि । सुवंः । मे । युच्छ । दिवंम् । पाहि । इति । आह् । एताभिः । वै । इमे । लोकाः । विधृता इति वि । धृताः । यत् । एताः । उपद्यातीत्युंप - दर्धाति । एषाम् । लोकानांम् । विधृत्या इति वि । धृत्यै । स्वयमातृण्णा इति स्वयं - आतृण्णाः । उपधायेत्युंप - धायं । हिर्ण्येष्टका इति हिर्ण्य - इष्टकाः । उपेति । दुधाति । इमे । वै । लोकाः । स्वयमातृण्णाः इति स्वयं-आतृण्णाः । ज्योतिः । हिर्ण्यम् । यत् । स्वयमातृण्णा इति स्वयं - आतृण्णाः । उपधायेत्युंप - धायं । ज्योतिः । हिर्ण्यम् । यत् । स्वयमातृण्णा इति स्वयं - आतृण्णाः । उपधायेत्युंप - धायं ।

26 TS 5.7.6.3

TS 5.7.6.3

Samhita Paata

हिरण्येष्ट्रका उंपुद्धांती-मानेवैताभिं-लोंका-ञ्ज्योतिंष्मतः कुरुतेऽथों एताभिंरेवास्मां इमे लोकाः प्र भाँन्ति यास्ते अग्ने सूर्ये रुचं उद्यतो दिवंमातन्विन्ति रिश्मिभिः । ताभिः सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ॥ या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्चेषु या रुचः । इन्द्रांग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त बृहस्पते ॥ रुचन्नो धेहि - []

Pada Paata

हिर्ण्येष्ट्रका इतिं हिरण्य - इष्ट्रकाः । उपद्धातीत्युंप - द्धांति । इमान् । एव । एताभिः । लोकान् । ज्योतिंष्मतः । कुरुते । अथो इतिं । एताभिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः । प्रेतिं । भान्ति । याः । ते । अग्ने । सूर्यें । रुचेः । उद्यत इत्युंत् - यतः । दिवैम् । आतुन्वन्तीत्यां - तुन्वन्तिं । रुश्मिभिरितिं रुश्मे - भिः ॥ ताभिः । सर्वाभिः । रुचे । जनाय । नः । कृधि ॥ याः । वः । देवाः । सूर्ये । रुचेः । गोषुं । अश्वेषु । याः । रुचेः ॥ इन्द्रां- ग्री इतीन्द्रं-अग्नी । ताभिः । सर्वाभिः । रुचेम् । नः । धेहि ।

27 TS 5.7.6.4

TS 5.7.6.4

Samhita Paata

ब्राह्मणेषु रुच राजंसु नस्कृधि । रुचं विश्यंषु शूद्रेषु मियं धेहि रुचा रुचं ॥ द्वेधा वा अग्निं चिक्यानस्य यशं इन्द्रियं गंच्छत्यग्निं वां चितमीजानं वा यदेता आहुंतीर्जुहोत्यात्मन्नेव यशं इन्द्रियं धंत्त ईश्वरो वा एष आर्तिमार्तोर्योऽग्निं चिन्वन्निध् क्रामंति तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दंमान इतिं वारु- एयर्चा - []

Pada Paata

ब्राह्मणेषुं । रुचंम् । राज्स्विति राजं - सु । नः । कृधि ॥ रुचंम् । विद्दर्येषु । र्र्यूद्रेषुं । मियं । धेहि । रुचा । रुचंम् ॥ द्वेधा । वै । अग्निम् । चिक्यानस्यं । यद्गाः । इन्द्रियम् । गृच्छति । अग्निम् । वा । चितम् । ईजानम् । वा । यत् । एताः । आहुंतीिरित्या - हुतीः । जुहोतिं । आत्मन् । एव । यद्गाः । इन्द्रियम् । धत्ते । ईश्वरः । वै । एषः । आर्तिम् । आर्तिरत्या - अर्तोः । यः । अग्निम् । चिन्वन्न् । अधिक्राम्तीत्यंधि - क्रामंति । तत् । त्वा । यामि । ब्रह्मणा । वन्दंमानः । इति । वारुण्या । ऋचा ।

28 TS 5.7.6.5

TS 5.7.6.5

Samhita Paata

जुंहुयाच्छान्तिरेवैषा ऽग्नेर्गृप्तिरात्मनां ह्विष्कृतो वा एष योंऽग्निं चिंनुते यथा वै ह्विः स्कन्दंत्येवं वा एष स्कन्दित् योंऽग्निं चित्वा स्नियंमुपैतिं मैत्रावरुणयाऽऽ*मिक्षंया यजेत मैत्रावरुणतां-मेवोपैत्यात्मनो ऽस्कन्दाय यो वा अग्निमृतुस्थां वेदुर्तुर्,ऋतुरस्मै कल्पंमान एति प्रत्येव तिष्ठति सँवथ्सरो वा अग्निर् - []

Pada Paata

जुहुयात् । शान्तिः । एव । एषा । अग्नेः । गुप्तिः । आत्मनः । हृविष्कृतं इतिं हृविः - कृतः । वै । एषः । यः । अग्निम् । चिनुते । यथां । वै । हृविः । स्कन्दंति । एवम् । वै ।

एषः । स्कृन्दुति । यः । अग्निम् । चित्वा । स्त्रियम् । उपैतीत्युंप - एति । मैत्रावृरुण्येतिं मैत्रा - वृरुणया । आमिक्षया । युजेत । मैत्रावृरुणतामितिं मैत्रा - वृरुणताम् । एव । उपेतिं । एति । आत्मनः । अस्कन्दाय । यः । वै । अग्निम् । ऋतुस्थामित्यृंतु - स्थाम् । वेदं । ऋतुर्,ऋंतुरित्यृतुः - ऋतुः । अस्मै । कल्पमानः । एति । प्रतीतिं । एव । तिष्ठृति । स्वंवृथ्सुर इतिं सं - वृथ्सुरः । वै । अग्निः ।

29 TS 5.7.6.6

TS 5.7.6.6

Samhita Paata

ऋंतुस्थास्तस्यं वस्नन्तः शिरों ग्रीष्मो दक्षिणः पृक्षो वृर्,षाः पुच्छई शरदुत्तरः पृक्षो हेमन्तो मद्ध्यं पूर्वपृक्षा-श्चितंयोऽपरपृक्षाः पुरीष-महोरात्राणीष्टंका एष वा अग्निर्,ऋंतुस्था य एवं वेदुर्तुर्,ऋंतुरस्मै कल्पमान एति प्रत्येव तिष्ठति प्रजापंतिर्वा एतं ज्यैष्ठ्यंकामो न्यंधत्त ततो वै स ज्यैष्ठ्यंमगच्छ्च एवं विद्वानुग्निं चिंचुते () ज्यैष्ठ्यंमेव गंच्छति ॥

Pada Paata

ऋतुस्था इत्यृंतु - स्थाः । तस्यं । वृस्पन्तः । शिरंः । ग्रीष्मः । दक्षिणः । पृक्षः । वृर्षाः । पुच्छंम् । शृरत् । उत्तर् इत्युत् - तरः । पृक्षः । हेम्नन्तः । मद्ध्यंम् । पूर्वपृक्षा इति पूर्व - पृक्षाः । चित्तयः । अपुरुपृक्षा इत्यंपर - पृक्षाः । पुरीषम् । अहोरात्राणीत्यंहः-रात्राणि । इष्टंकाः । एषः । वै । अग्निः । ऋतुस्था इत्यृंतु - स्थाः । यः । एवम् । वेदं । ऋतुर्,ऋंतुरित्यृतुः -

ऋतुः । अस्मै । कल्पंमानः । एति । प्रतीतिं । एव । तिष्ठति । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतिः । वै । एतम् । ज्यैष्ठ्यंकाम् इति ज्यैष्ठ्यं - कामः । नीतिं । अधत्त । ततः । वै । सः । ज्यैष्ठ्य-"म् । अगुच्छत् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते () । ज्यैष्ठ्यंम् । एव । गुच्छति ॥

30 TS 5.7.7.1

TS 5.7.7.1

Samhita Paata

यदाकूंताथ् समसुंस्रोद्भृदो वा मनंसो वा संभृतं चक्षुंषो वा । तमनु प्रेहिं सुकृतस्यं लोकं यत्रर्.षंयः प्रथमजा ये पुंराणाः ॥एतः संधस्थ परिं ते ददामि यमावहाँच्छेवधिं जातवेदाः ।अन्वागन्ता यद्गपंतिर्वो अत्र तः स्मं जानीत पर्मे व्योमन्र ॥जानीतादेनं पर्मे व्योमन् देवाः सधस्था विद रूपमंस्य । यदागच्छांत् - []

Pada Paata

यत् । आकूंतादित्या - कूतात् । समसुंस्रोदितिं सं - असुंस्रोत् । हृदः । वा । मनंसः । वा । संभृंतिमिति सं - भृतम् । चक्षुंषः । वा ॥ तम् । अन्नं । प्रेतिं । हृि । सुकृतस्येतिं सु - कृतस्यं । लोकम् । यत्रं । ऋषंयः । प्रथमजा इतिं प्रथम-जाः । ये । पुराणाः ॥ एतम् । स्रधस्थेतिं सध - स्थ् । परीतिं । ते । दुदामि । यम् । आवहादित्यां - वहात् । शेविधिमितिं शेव - धिम् । जातवेदा इतिं जात - वेदाः ॥ अन्वागन्तेत्यंनु-आगन्ता । य्इपंतिरितिं यज्ञ-पतिः । वः । अत्रं । तम् । स्म । जानीता । परमे । व्योमितिति वि-ओमन्न ॥ जानीतात् । एनम् । परमे । व्योमितिति वि - ओमन्न । देवाः । सुधस्था इतिं सध - स्थाः । विद । रूपम् ।

अस्य ॥ यत् । आगच्छादित्यौ - गच्छौत् ।

31 TS 5.7.7.2

TS 5.7.7.2

Samhita Paata

पृथिभिंदेंवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादाविरंस्मै ॥ सं प्र च्यंवद्धमनु सं प्र याताग्ने पृथो देवयानीन् कृणुद्धं ।अस्मिन्थ् स्रधस्थे अद्भ्यत्तंरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥प्रस्तरेणं परिधिनी स्रुचा वेद्यां च बर्.हिषां । ऋचेमं युज्ञं नो वह सुवेदेंवेषु गन्तंवे ॥यदिष्टं यत् पंरादानं यद्दतं या च दक्षिणा । त - []

Pada Paata

पृथिभिरितिं पृथि - भिः । देवयानैरितिं देव - यानैः । इष्टापूर्ते इतींष्टा-पूर्ते । कृणुतात् । आविः । अस्मै ॥ सम् । प्रेतिं । च्यवद्भुम् । अन्वितिं । सम् । प्रेतिं । यात् । अग्नें । पृथः । देवयानानितिं देव - यानान् । कृणुद्भुम् ॥ अस्मिन्न् । स्थस्थ इतिं सुध - स्थे । अधीतिं । उत्तरिस्मिन्नित्युत् - तरिस्मिन्न् । विश्वे । देवाः । यजमानः । च । सीद्त् ॥ प्रस्तरेणेतिं प्र - स्तरेणं । परिधिनेतिं परि - धिनां । स्नुचा । वेद्यां । च । बर्, हिषां ॥ ऋचा । इमम् । य्रम् । नः । वह् । सुवंः । देवेषुं । गन्तिवे ॥ यत् । इष्टम् । यत् । परादानिर्मितं परा - दानम् । यत् । दक्षिंणा ॥ तत् ।

32 TS 5.7.7.3

TS 5.7.7.3

Samhita Paata

-दुग्निवैश्वकर्मणः सुर्वर्देवेषुं नो दधत् ॥येनां सहस्रं वहिस् येनांग्ने सर्ववेद्रसं । तेनेमं युज्ञं नों वह् सुर्वर्देवेषु गन्तवे ॥येनांग्ने दिक्षणा युक्ता युज्ञं वहिन्त्यृत्विजः । तेनेमं युज्ञं नों वह सुर्वर्देवेषु गन्तवे ॥येनांग्ने सुकृतः पथा मधोर्द्धारां व्यान्शुः । तेनेमं युज्ञं नों वह सुर्वर्देवेषु गन्तवे () ॥यत्र धारा अनेपेता मधौर्धृतस्यं च याः । तद्ग्निवैश्वकर्मणः सुर्वर्देवेषुं नो दधत् ॥

Pada Paata

अग्निः । वैश्वकर्मण इतिं वैश्व - कर्मणः । सुवंः । देवेषुं । नः । दुधत् ॥ येनं । सहस्रंम् । वहिंस । येनं । अग्ने । सर्ववेदसमितिं सर्व - वेदसम् ॥ तेनं । इमम् । यूरम् । नः । वृह् । सुवंः । देवेषुं । गन्तेवे ॥ येनं । अग्ने । दिक्षंणाः । युक्ताः । यूरम् । वहिन्ते । ऋत्विजंः ॥ तेनं । इमम् । यूरम् । नः । वृह् । सुवंः । देवेषुं । गन्तेवे ॥ येनं । अग्ने । सुकृत् इतिं सु - कृतंः । पृथा । मधोः । धाराः । व्यान्शुरितिं वि - आन्शः ॥ तेनं । इमम् । यूरम् । नः । वृह् । सुवंः । देवेषुं । गन्तेवे () ॥ यत्रं । धाराः । अनंपेता इत्यनंप - इताः । मधोः । घृतस्यं । चृ । याः ॥ तत् । अग्निः । वैश्वकर्मण इतिं वैश्व - कृर्मणः । सुवंः । देवेषुं । नः । दुधत् ॥

33 TS 5.7.8.1

TS 5.7.8.1

Samhita Paata

यास्ते अग्ने समिधो यानि धाम या जिह्वा जांतवेदो यो अर्चिः । ये ते अग्ने मेडयो य इन्दंवस्ते-भिरात्मानं चिनुहि प्रजानन्न ॥उथ्सन्नयन्नो वा एष यद्ग्निः किँ वाऽहैतस्यं क्रियते किँ वा न यद्वा अद्धर्यु-रुग्नेश्चिन्वन्न-न्तुरेत्यात्मनो वै तदुन्त्ररेति यास्ते अग्ने सुमिधो यानि - []

Pada Paata

याः । ते । अग्ने । स्मिध् इतिं सं - इधः । यानिं । धामं । या । जिह्वा । जात्वेद् इतिं जात-वेदः । यः । अर्चिः ॥ ये । ते । अग्ने । मेडयः । ये । इन्दंवः । तेभिः । आत्मानम् । चिनुहि । प्रजानिन्नतिं प्र - जानन्न ॥ उथ्सन्नयुज्ञ इत्युंथ्सन्न - युज्ञः । वै । एषः । यत् । अग्निः । किम् । वा । अर्ह । एतस्यं । क्रियते । किम् । वा । न । यत् । वै । अद्भुर्यः । अग्नेः । चिन्वन्न । अन्तरेतीयंन्तः - एतिं । आत्मनंः । वै । तत् । अन्तः । एति । याः । ते । अग्ने । समिध् इतिं सं - इधंः । यानिं ।

34 TS 5.7.8.2

TS 5.7.8.2

Samhita Paata

धामेत्यांहैषा वा अग्नेः स्वयं चितिर्ग्निरेव तद्ग्निं चिनोति नाद्ध्युरात्मनोऽन्तरेति चतंस्र आशाः प्रचेरन्त्वग्नयं इमं नो युज्ञं नेयतु प्रजानन्न । घृतं पिन्वंन्नजरुं सुवीरं ब्रह्मं समिद्-भंवत्याहुंतीनां ।।सुवर्गाय वा एष लोकायोपं धीयते यत् कूर्मश्चतंस्र आशाः प्र चेरन्त्वग्नय इत्यांह् - []

Pada Paata

धामं । इतिं । आहु । एषा । वै । अग्नेः । स्वयंचितिरितिं स्वयं - चितिः । अग्निः । एव । तत् । अग्निम् । चिनोति । न । अद्भुर्युः । आत्मनः । अन्तः । एति । चतंस्रः । आशाः । प्रेतिं । चरुन्तु । अग्नयः । हुमम् । नः । युरुम् । नयतु । प्रजानन्नितिं प्र - जानन्न ॥ घृतम् । पिन्वन्नं । अजरम् । सुवीर्मितिं सु-वीरम् । ब्रह्मं । सुमिदितिं सं - इत् । भवति । आहुंतीनामित्या - हुतीनाम् ॥ सुवर्गायेतिं सुवः - गायं । वै । एषः । लोकायं । उपे- तिं । धीयते । यत् । कूर्मः । चतंस्रः । आशाः । प्रेतिं । चरुन्तु । अग्नयः । इतिं । आहु ।

35 TS 5.7.8.3

TS 5.7.8.3

Samhita Paata

दिशं एवैतेन प्र जांनातीमं नां युज्ञं नंयतु प्रजानिन्नत्यांह सुवर्गस्यं लोकस्याभिनींत्यै ब्रह्मं सिमिद्-भंवत्याहृंतीना-मित्यांह ब्रह्मणा वै देवाः सुंवर्गं लोकमायन यद्-ब्रह्मण्वत्योपद्धांति ब्रह्मणैव तद्-यर्जमानः सुवर्गं लोकमेति प्रजापंतिर्वा एष यदुग्निस्तस्यं प्रजाः प्रशवः छन्दार्शसे रूपः सर्वान् वर्णानिष्टंकानां () कुर्याद् रूपेणैव प्रजां प्रशून् छन्दार्श्स्यवं रुन्धेऽथों प्रजाभ्यं एवैनं पृशुभ्यः छन्दोभ्यो ऽवुरुद्ध्यं चिनुते ॥

Pada Paata

दिशंः । एव । एतेनं । प्रेतिं । जानाति । इमम् । नः । युज्ञम् । नयुतु । प्रजानितितिं प्र - जानन्न् । इतिं । आह् । सुवर्गस्येतिं सुवः - गस्यं । लोकस्यं । अभिनीत्या इत्यभि-नीत्यै । ब्रह्मं । सुमिदितिं सं - इत् । भवति । आहंतीनामित्या - हुतीनाम् । इतिं । आह् । ब्रह्मंणा । वै । देवाः । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । लोकम् । आयन्न् । यत् । ब्रह्मंण्वत्येति ब्रह्मण् - वृत्या । उपद्धातीत्युंप - दधांति । ब्रह्मंणा । एव । तत् । यजंमानः । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । लोकम् । एति । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पितः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्यं । प्रजा इतिं प्र - जाः । पृशवः । छन्दाःससि । रूपम् । सर्वानं । वर्णानं । इष्टंकानाम् () । कुर्यात् । रूपेणं । एव । प्रजामितिं प्र - जाम् । पृशून् । छन्दाःसि । अवेतिं । रून्धे । अथो इतिं । प्रजाभ्य इतिं प्र - जाभ्यः । एव । एनम् । पृशुभ्य इतिं पृशु-भ्यः । छन्दोभ्य इतिं छन्दंः - भ्यः । अवरुद्ध्येत्यंव - रुद्ध्यं । चिनुते ॥

36 TS 5.7.9.1

TS 5.7.9.1

Samhita Paata

मियं गृह्णम्यग्रे अग्निश्र रायस्पोषांय सुप्रजास्त्वायं सुवीर्याय । मियं प्रजां मिय् वर्चो द्धाम्यरिष्टाः स्याम तुनुवां सुवीराः ॥यो नो अग्निः पितरो हुथ्स्वन्तरमंत्र्यों मर्त्यार्थं आविवेशं । तमात्मन् परि

गृह्णीमहे वयं मा सो अस्माः अंवहाय परां गात् ॥ यदंद्धर्युरात्मन्नग्निम-गृहीत्वाऽग्निं चिंचुयाद्यौऽस्य स्वौऽग्निस्तमिष् - []

Pada Paata

मियं । गृह्णाम् । अग्रें । अग्निम् । रायः । पोषांय । सुप्रजास्त्वायेतिं सुप्रजाः - त्वायं । सुवीर्याः येतिं सु - वीर्याय ॥ मियं । प्रजामितिं प्र - जाम् । मियं । वर्चः । दुधामि । अरिष्टाः । स्याम् । तुन्न्वां । सुवीरा इतिं सु - वीराः ॥ यः । नः । अग्निः । पित्रः । हृध्स्वितिं हृत् - सु । अन्तः । अमेर्त्यः । मर्त्यान्ं । आविवेशेरत्यां - विवेशं ॥ तम् । आत्मन्न् । परीतिं । गृह्णीमुहे । वयम् । मा । सः । अस्मान् । अवहायेत्यंव - हायं । परेतिं । गात् ॥ यत् । अद्भुर्यः । आत्मन्न् । अग्निम् । अग्निम् । विनुयात् । यः । अस्य । स्वः । अग्निः । तम् । अपीतिं । अग्निम् । अग्निम् । विनुयात् । यः । अस्य । स्वः । अग्निः । तम् । अपीतिं ।

37 TS 5.7.9.2

TS 5.7.9.2

Samhita Paata

यर्जमानाय चिन्नयाद्गिः खळु वै प्रावोऽनूपं तिष्ठन्तेऽपुक्रामुंका अस्मात् प्रावंः स्युर्मियं गृह्णाम्यग्रे अग्निमित्यांहाऽऽत्मन्नेव स्वमृग्निं दांधार् नास्मांत् प्रावोऽपं क्रामिन्ति ब्रह्मवादिनों वदन्ति यन्मृ-चाऽऽपंश्चाग्नेरंनाद्यमथ् कस्मान्मृदा चाद्भिश्चाग्निश्चीयत् इति यद्द्भिः सुं यौ - []

Pada Paata

यर्जमानाय । चिनुयात् । अग्निम् । खर्लु । वै । प्रावः । अनुं । उपेतिं । तिष्ठन्ते । अप्नामंका इत्यंप - क्रामंकाः । अस्मात् । प्रावः । स्युः । मियं । गृह्णामि । अग्ने । अग्निम् । इतिं । आह् । आत्मन्न् । एव । स्वम् । अग्निम् । दाधार् । न । अस्मात् । प्रावः । अपेतिं । क्रामन्ति । ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । यत् । मृत् । च । आपः । च । अग्नेः । अनाद्यम् । अथं । कस्मात् । मृदा । च । अग्निरित्यंत्-भिः । च । अग्निः । चीयते । इतिं । यत् । अग्निरित्यंत् - भिः । सुँयौतीतिं सं - यौतिं ।

38 TS 5.7.9.3

TS 5.7.9.3

Samhita Paata

-त्यापो वै सर्वा देवतां देवतांभिरेवैन १ सः सृंजित यन्मृदा चिनोतीयं वा अग्निवैंश्वान्रोंऽग्निनैव तदुग्निं चिनोति ब्रह्मवादिनो वदन्ति यन्मृदा चाद्भिश्चाग्निश्चीयतेऽथ कस्मांदुग्निरुंच्यत् इति यच्छन्दोभि-श्चिनोत्यग्नयो वै छन्दा १सि तस्मांदुग्निरुंच्यतेऽथो इयं वा अग्निवैंश्वान्रो य - []

Pada Paata

आपं: । वै । सर्वाः । देवताः । देवतांभिः । एव । एनम् । समितिं । सृज्ति । यत् । मृदा । चिनोतिं । इयम् । वै । अग्निः । वैश्वानरः । अग्निनां । एव । तत् । अग्निम् । चिनोति । ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म - वादिनंः । वदन्ति । यत् । मृदा । च । अद्भिरित्यंत् - भिः

। च । अग्निः । चीयते । अर्थ । कस्मौत् । अग्निः । उच्यते । इति । यत् । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः । चिनोति । अग्नयः । वै । छन्दाःश्रीत । तस्मौत् । अग्निः । उच्यते । अथो इति । इयम् । वै । अग्निः । वैश्वानुरः । यत् ।

39 TS 5.7.9.4

TS 5.7.9.4

Samhita Paata

-न्मृदा चिनोति तस्मांदिग्निरुंच्यते हिरण्येष्टका उपं दधाति ज्योतिर्वे हिरंण्यं ज्योतिरेवाऽस्मिन् दधा-त्यथो तेजो वै हिरंण्यं तेजं एवाऽऽ*त्मन् धंत्ते यो वा अग्निश् सूर्वतोमुखं चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमित्ति सर्वा दिशोऽभि जयित गायत्रीं पुरस्तादुपं दधाति त्रिष्टुभं दक्षिणतो जगतीं पृश्चादंनुष्टुभंमुत्तरतः पृङ्किं मद्ध्यं एष वा () अग्निः सूर्वतोमुख्स्तं य एवं विद्वाश्श्चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमित्ति सर्वा दिशोऽभि जयत्यथो दिश्यंव दिशं प्र वंयति तस्माद्-दिशि दिक् प्रोतां ॥

Pada Paata

मृदा । चिनोति । तस्मौत् । अग्निः । उच्यते । हिर्ण्येष्टका इति हिरण्य - इष्टकाः । उपेति । द्रधाति । ज्योतिः । वै । हिर्रण्यम् । ज्योतिः । एव । अस्मिन्न् । द्रधाति । अथो इति । तेजः । वै । हिर्रण्यम् । तेजः । एव । आत्मन्न् । धत्ते । यः । वै । अग्निम् । सूर्वतोमुख्मितिं सूर्वतः - मुख्म् । चिनुते । सर्वासु । प्रजास्वितिं प्र - जासुं । अन्नम् । अति । सर्वाः । दिशः । अभीतिं । ज्यति । गायुत्रीम् । पुरस्तात् । उपेतिं । द्रधाति । त्रिष्टुभँम् । दुक्षिणुतः ।

जगंतीम् । पृश्चात् । अनुष्टुभृमित्यंनु-स्तुभँम् । उत्तर्त इत्युंत्-त्र्तः । पृङ्किम् । मद्भ्यं । एषः । वै () । अग्निः । सर्वतांमुख् इतिं सर्वतः - मुखः । तम् । यः । एवम् । विद्वान् । चिनुते । सर्वांसु । प्रजास्वितिं प्र-जासुं । अन्नम् । अति । सर्वाः । दिशः । अभीतिं । जयित । अथो इतिं । दिशि । एव । दिशंम् । प्रेतिं । वयित । तस्मांत् । दिशः । दिक् । प्रोतेति प्र - उता ॥

40 TS 5.7.10.1

TS 5.7.10.1

Samhita Paata

प्रजापंतिरिग्नमंसृजत् सोंऽस्माथ् सृष्टः प्राङ् प्राऽ*द्रंवत् तस्मा अश्वं प्रत्यांस्यथ् स दंक्षिणाऽऽवंर्तत् तस्मै वृष्णिं प्रत्यांस्यथ् स प्रत्यङ्काऽवंर्तत् तस्मौ ऋष्भं प्रत्यांस्यथ् स उद्कङ्काऽवंर्तत् तस्मै बस्तं प्रत्यांस्यथ् स ऊद्धींऽद्रवत् तस्मै पुरुषं प्रत्यांस्यचत् पंशुशीर्,षाण्युंपद्धांति सुर्वतं एवैनं - []

Pada Paata

प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । अग्निम् । असृज्त । सः । अस्मात् । सृष्टः । प्राङ् । प्रेतिं । अद्भुवत् । तस्मैं । अश्वम् । प्रतीतिं । आस्यत् । सः । दृक्षिणा । एतिं । अवर्तत् । तस्मैं । वृष्णिम् । प्रतीतिं । आस्यत् । सः । प्रत्यङ् । एतिं । अवर्तत् । तस्मै । ऋष्मम् । प्रतीतिं । आस्यत् । सः । उदङ्ं । एतिं । अवर्तत् । तस्मैं । बुस्तम् । प्रतीतिं । आस्यत् । सः । ऊद्ध्वः । अद्भवत् । तस्मैं । पुरुषम् । प्रतीतिं । आस्यत् । यत् । पुशुशीर्षणितिं पशु - शीर्षणिं । उपद्ध्वतित्युंप - द्धांति । सुर्वतः । एव । एनम् ।

41 TS 5.7.10.2

TS 5.7.10.2

Samhita Paata

मव्रुद्ध्यं चिन्नत एता वै प्रांणभृत-श्वश्चंष्मतीरिष्टंका यत् पंशुशीर्,षाणि यत् पंशुशीर्,षाण्युंपद्धांति ताभिरेव यर्जमानोऽमुष्मिन् लोके प्राणित्यथो ताभिरेवास्मां इमे लोकाः प्र भाँन्ति मृदाऽभिलिप्योपं द्धाति मेद्ध्यत्वायं पृशुर्वा एष यद्गिर्म्नं पृश्चवं एष खळु वा अग्निर्यत् पंशुशीर्,षाणि यं कामयेत कनीयोऽस्यान्नः - []

Pada Paata

अवुरुद्ध्येत्यंव - रुद्ध्यं । चिनुतं । एताः । वै । प्राणभृत इतिं प्राण - भृतः । चक्षुंष्मतीः । इष्टंकाः । यत् । प्रशुर्शार्,षाणीतिं पर्शु - र्शार्,षाणिं । यत् । प्रशुर्शार्,षाणीतिं पर्शु - र्शार्,षाणिं । यत् । प्रशुर्शार्,षाणीतिं पर्शु - र्शार्,षाणिं । उपद्धातीत्युंप - द्धांति । ताभिः । एव । यजंमानः । अमुष्मिन्नं । लोके । प्रेतिं । अनिति । अथो इतिं । ताभिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः । प्रेतिं । मान्ति । मृदा । अभिलिप्येत्यंभि - लिप्यं । उपेतिं । दुधाति । मेद्ध्यत्वायेतिं मेद्ध्य-त्वायं । पृशुः । वै । एषः । यत् । अग्निः । अन्नम् । प्रावः । एषः । खल्लं । वै । अनि । यत् । पर्शुः । यत् । प्रशुर्शार्,षाणीतिं पर्शु-र्शार्,षाणिं । यम् । कामयेत । कनीयः । अस्य । अन्नम् ।

42 TS 5.7.10.3

TS 5.7.10.3

Samhita Paata

स्यादितिं संतरां तस्यं पशुशीर्.षाण्युपं दद्ध्यात् कनीय एवास्यान्नं भवति यं कामयेत समावंद-स्यान्नः स्यादितिं मद्ध्यतस्तस्योपं दद्ध्याथ् समावं-देवास्यान्नं भवति यं कामयेत् भूयोऽस्याऽन्नः स्यादित्यन्तेषु तस्यं व्युदूह्योपं दद्ध्यादन्तत एवास्मा अन्नमवं रुन्धे भूयोऽस्यान्नं भवति () ॥

Pada Paata

स्यात् । इतिं । स्तंरामितिं सं - तराम् । तस्यं । पृशुशीर्,षाणीतिं पशु - शीर्,षाणिं । उपेतिं । दुद्ध्यात् । कनीयः । एव । अस्य । अन्नम् । भवति । यम् । कामयेत । समावंत् । अस्य । अन्नम् । स्यात् । इतिं । मृद्ध्यतः । तस्यं । उपेतिं । दुद्ध्यात् । समावंत् । एव । अस्य । अन्नम् । भवति । यम् । कामयेत । भूयः । अस्य । अन्नम् । स्यात् । इतिं । अन्तेषु । तस्यं । व्युद्द्षोतिं वि - उद्दूष्टं । उपेतिं । दुद्ध्यात् । अन्ततः । एव । अस्मै । अन्नम् । अवेतिं । रुन्धे । भूयः । अस्य । अन्नम् । भवति () ॥

43 TS 5.7.11.1

TS 5.7.11.1

Samhita Paata

स्तेगान् दश्ष्ट्रीभ्यां मण्डूकान् जंभ्येभिरादंकां-खादेनोर्जर्शं सश् सूदेना*ऽरंण्यं जांबीलेन् मृदं बर्.स्वेभिः शर्कराभिरवंकामवंकाभिः शर्करामुथ्सादेनं जिह्वामंवऋन्देन् ताळश् सरंस्वतीं जिह्वाग्रेणं ॥

Pada Paata

स्तेगान् । दश्ष्ट्रांभ्याम् । मृण्डूकान् । जंभ्येभिः । आदंकाम् । खादेनं । ऊर्जंम् । सश्सूदेनेतिं सं-सूदेनं । अर्ण्यम् । जांबीलेन । मृदंम् । बुर्स्वेभिः । शर्कराभिः । अवंकाम् । अवंकाभिः । शर्कराम् । उथ्सादेनेत्युंत् - सादेनं । जिह्वाम् । अवक्रन्देनेत्यंव - क्रन्देनं । ताल्लंम् । सरंस्वतीम् । जिह्वाग्रेणेतिं जिह्वा - अग्रेणं ॥

44 TS 5.7.12.1

TS 5.7.12.1

Samhita Paata

वाज १ हर्नूभ्याम्प आस्येनाऽऽ*दित्या-ञ्छ्मश्रुंभि-रुपयाम-मधरेणोष्ठेन सदुत्तरेणान्तरेणा-नूकाशं प्रं-काशेन बाह्य १ स्तनयित्तुं निर्बाधेन सूर्याग्री चक्षुंभ्यां विद्युतौं कुनानंकाभ्यामशनिं मस्तिष्केण बलं मज्जभिः ॥

Pada Paata

वाजैम् । हर्नूभ्यामिति हर्नु - भ्याम् । अपः । आस्येन । आदित्यान् । रमश्रुंभिरिति रमश्रुं

- भिः । उपयामित्युप - यामम् । अधरेण । ओष्ठेन । सत् । उत्तरेणेत्युत् - तरेण । अन्तरेण । अनूकाशिनत्यंत् - काशम् । प्रकाशेनेति प्र - काशेन । बाह्यम् । स्तन्यित्तुम् । निर्बाधेनेति निः-बाधेन । सूर्याग्री इति सूर्य-अग्नी । चक्षुंभ्यामिति चक्षुंः - भ्याम् । विद्युतावि- ति वि - द्युतौ । कुनानंकाभ्याम् । अशिनम् । मुस्तिष्केण । बल्लम् । मुज्जभिरिति मुज्ज - भिः ॥

45 TS 5.7.13.1

TS 5.7.13.1

Samhita Paata

कूर्मा-ञ्छ्फैर्च्छलांभिः कृपिञ्जलान्थ्साम् कुष्ठिकाभिर्जुवं जङ्घांभिरगृदं जानुभ्यां वीर्यं कुहाभ्यां भयं प्रचालाभ्यां गुहोपपक्षाभ्यां-मुश्चिनावश् साभ्यामदितिश् शीष्णां निर्,ऋतिं निर्जालमकेन शीष्णां ॥

Pada Paata

कूर्मान् । शुफैः । अच्छलांभिः । कृपिञ्चलान् । सामं । कुष्ठिकाभिः । जुवम् । जङ्घांभिः । अगदम् । जानुंभ्यामिति जानुं-भ्याम् । वीर्यंम् । कुहाभ्यांम् । भयम् । प्रचालाभ्यामि- तिं प्र - चालाभ्यांम् । गुहां । उपपक्षाभ्यामित्युंप - पृक्षाभ्यांम् । अश्विनौं । अश्सांभ्याम् । अदितिम् । शिष्णां । निर्,ऋतिमिति निः - ऋतिम् । निर्जालमकेनेति निः-जालमकेन् । शिष्णां ॥

46 TS 5.7.14.1

TS 5.7.14.1

Samhita Paata

योक्कं गृद्धांभिर्युगमानंतेन चित्तं मन्यांभिः संक्रोशान् प्राणैः प्रंकाशेन त्वचं पराकाशेनान्तरां मशकान् केशैरिन्द्रश् स्वपंसा वहेन् बृह्स्पतिशं शकुनिसादेन रथंमुष्णिहांभिः ॥

Pada Paata

योक्रम् । गृद्धांभिः । युगम् । आनंतेनेत्या - नृतेन् । चित्तम् । मन्यांभिः । सुक्रॐ्शानितिं सं - क्रोशान् । प्राणौरितिं प्र - अनैः । प्रकाशेनेतिं प्र - काशेनं । त्वचम् । प्राकाशेनेतिं परा - काशेनं । अन्तराम् । मुशकान्ं । केशैः । इन्द्रम् । स्वपसेतिं सु - अपंसा । वहेन । बृहुस्पतिंम् । शुकुनिसादेनेतिं शकुनि - सादेनं । रथम् । उष्णिहांभिः ॥

47 TS 5.7.15.1

TS 5.7.15.1

Samhita Paata

मित्रावर्रणौ श्रोणौभ्यामिन्द्राग्नी शिंखण्डाभ्या-मिन्द्राबृहस्पती ऊरुभ्यामिन्द्राविष्णू अष्ठीवद्भ्यार्थ सिव-तार् पुच्छेन गन्धुर्वाञ्छेपेना-फ्सुरसो मुष्काभ्यां पर्वमानं पायुनां प्वित्रं पोत्रौभ्यामाक्रमण् स्थूराभ्यां प्रतिक्रमणं कुष्ठाभ्यां ॥

Pada Paata

मित्रावरुंणावितिं मित्रा - वरुंणौ । श्रोणौंभ्यामिति श्रोणि - भ्याम् । इन्द्राग्नी इतींन्द्र - अग्नी । शिखण्डाभ्याम् । इन्द्राबृहस्पती इतीन्द्रां - बृहस्पती । ऊरुभ्यामित्युरु - भ्याम् । इन्द्राविष्णू इतीन्द्रां - विष्णूं । अष्ठीवद्भ्यामित्यंष्ठीवत् - भ्याम् । सवितारम् । पुच्छेन । गुन्धर्वान् । शेपेन । अपस्रसंः । मुष्काभ्याम् । पवंमानम् । पायुनां । पवित्रम् । पोत्राभ्याम् । आक्रमंणमित्यां - क्रमंणम् । स्थूराभ्याम् । प्रतिक्रमंणमितिं प्रति - क्रमंणम् । कुष्ठांभ्याम् ॥

48 TS 5.7.16.1

TS 5.7.16.1

Samhita Paata

इन्द्रंस्य ऋोडो ऽदिंत्यै पाजस्यं दिशां जत्रवां जीमूतांन् हृदयौपशाभ्यां-मन्तरिक्षं पुरितता नभं उद्-र्येणेन्द्राणीं फ्रीह्रा वल्मीकांन् क्लोम्ना गिरीन् फ्राशिभिः समुद्रमुदरेण वैश्वान्रं भस्मना ॥

Pada Paata

इन्द्रंस्य । ऋोडः । अदिंत्यै । पाजस्यंम् । दिशाम् । जत्रवंः । जीमूतान् । हृदुयौपशाभ्यामितिं हृदय - औपशाभ्याम् । अन्तिरक्षम् । पुरिततां । नभंः । उदुर्येण । इन्द्राणीम् । फ्रीहा । वल्मी- कार्न् । क्कोुम्ना । गिरीन् । फ्लाशिभिरितिं फ्लाशि-भिः । सुमुद्रम् । उदरेण । वैश्वानुरम् । भस्मेना ॥

49 TS 5.7.17.1

TS 5.7.17.1

Samhita Paata

पूष्णो वंनिष्ठुरंन्धाहेः स्थूंरगुदा सर्पान् गुदांभिर्. ऋतून् पृष्टीभिर्दिवं पृष्ठेन् वसूनां प्रथमा कीकंसा रुद्राणां द्वितीयां ऽऽदित्यानां तृतीया ऽङ्गिरसां चतुर्थी साद्ध्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानाः षष्टी ॥

Pada Paata

पूष्णः । वृनिष्ठुः । अन्धाहेरित्यंन्ध-अहेः । स्थूर्गुदेतिं स्थूर - गुदा । सूर्पान् । गुदांभिः । ऋतून् । पृष्टीभिरितिं पृष्टि - भिः । दिवैम् । पृष्ठेनं । वसूनाम् । पृथमा । कीकंसा । रुद्राणाम् । द्वितीयां । आदित्यानाम् । तृतीयां । अङ्गिरसाम् । चृतुर्थी । साद्ध्यानाम् । पृञ्चमी । विश्वेषाम् । देवानाम् । षृष्ठी ॥

50 TS 5.7.18.1

TS 5.7.18.1

Samhita Paata

ओजों ग्रीवाभिर्-निर्,ऋतिम्स्थभिरिन्द्रश्च स्वपंसा वहेन रुद्रस्यं विचलः स्कृन्धो ऽहोरात्रयोद्धितीयौ ऽर्द्धमासानां तृतीयो मासां चंतुर्थ ऋतूनां पश्चमः संवथ्सरस्यं षष्टः ॥

Pada Paata

ओर्जः । ग्रीवाभिः । निर् ऋंतिमिति निः-ऋतिम् । अस्थिभिरित्यस्थ-भिः । इन्द्रैम् । स्वपसेतिं सु - अपंसा । वहेन । रुद्रस्यं । विचल इतिं वि - चलः । स्कन्धः । अहोरात्रयोरित्यंहः - रात्रयोः । द्वितीयः । अद्र्भासानामित्यंद्र्धं - मासानाम् । तृतीयः । मासाम् । चतुर्थः । ऋतुनाम् । पञ्चमः । सुँवथ्सरस्येतिं सं - वथ्सरस्यं । षष्टः ॥

51 TS 5.7.19.1

TS 5.7.19.1

Samhita Paata

आनुन्दं नुन्दर्थुना कामं प्रत्यासाभ्यां भयश शितीमभ्यां प्रशिषं प्रशासाभ्याशं सूर्याचन्द्रमसौ वृक्यां-भ्याश श्यामशबुलौ मतस्नाभ्यां व्युष्टिश रूपेण निम्नुंक्तिमरूपेण ॥

Pada Paata

आनुन्दिमत्यां - नुन्दम् । नुन्दर्थुना । कामम् । प्रत्यासाभ्यामितिं प्रति - आसाभ्याम् । भयम् । शितीमभ्यामितिं शितीम - भ्याम् । प्रशिषमितिं प्र - शिषम् । प्रशासाभ्यामितिं प्र - शा-

साभ्यांम् । सूर्याचन्द्रमसाविति सूर्या - चन्द्रमसौँ । वृक्यांभ्याम् । श्यामश्चाबलविति श्याम -शुबलौ । मतस्त्राभ्याम् । व्युंष्टिमिति वि-उष्टिम् । रूपेणं । निम्नुंक्तिमिति नि-म्नुक्तिम् । अरूपेण ॥

52 TS 5.7.20.1

TS 5.7.20.1

Samhita Paata

अहंमां १ सेन् रात्रिं पीवंसाऽपो यूषेणं घृतः रसेन् ३यां वसंया दूषीकांभि-ह्यं दुनि-मश्रुंभिः पृष्वां दिवः रूपेण नक्षंत्राणि प्रतिंरूपेण पृथिवीं चर्मणा छवीं छ्व्यो पाकृंताय स्वाहा ऽऽलंब्धाय स्वाहां हुताय स्वाहां ॥

Pada Paata

अहंः । माश्सेनं । रात्रिम् । पीवंसा । अपः । यूषेणं । घृतम् । रसेन । श्याम् । वसंया । दूषीकांभिः । ह्यादुर्निम् । अश्वंभिरित्यश्वं - भिः । पृष्वांम् । दिवंम् । रूपेणं । नक्षंत्राणि । प्रतिंरूपेणेति प्रतिं - रूपेण् । पृथिवीम् । चर्मणा । छवीम् । छ्व्यां । उपाकृंतायेत्युंप -आकृंताय । स्वाहां । आलंब्धायेत्या - लुब्धाय् । स्वाहां । हुतायं । स्वाहां ॥

53 TS 5.7.21.1

TS 5.7.21.1

Samhita Paata

अग्नेः पंक्षितिः सरंस्वत्यै निपंक्षितिः सोमंस्य तृतीयाऽपां चंतुर्थ्योषंधीनां पञ्चमी सँवथ्सरस्यं षष्ठी मुरुताः सप्तमी बृहुस्पतेरष्टुमी मित्रस्यं नवमी वरुंणस्य दशुमीन्द्रंस्यैकादुशी विश्वेषां देवानां द्वादुशी द्यावापृथिव्योः पार्श्वं यमस्यं पाटूरः ॥

Pada Paata

अग्नेः । पृक्ष्तिः । सर्रस्वत्यै । निपंक्षतिरिति नि-पृक्षितिः । सोमंस्य । तृतीयां । अपाम् । चतुर्थी । ओषंधीनाम् । पृञ्चमी । स्वृंवथ्सरस्येतिं सं - वृथ्सरस्यं । षृष्ठी । मुरुतांम् । सृप्तमी । बृह्स्पतेः । अष्टमी । मित्रस्यं । नृवमी । वरुणस्य । दुश्मी । इन्द्रंस्य । एकादुशी । वि-श्वेषाम् । दुवानांम् । द्वादुशी । द्यावांपृथिव्योरिति द्यावां-पृथिव्योः । पार्श्वम् । यमस्यं । पाटूरः ॥

54 TS 5.7.22.1

TS 5.7.22.1

Samhita Paata

वायोः पंक्ष्तिः सरस्वतो निपंक्षति-श्चन्द्रमंस-स्तृतीया नक्षंत्राणां चतुर्थी संवितुः पंञ्चमी रुद्रस्यं षष्ठी

सुर्पाणाः सप्तम्यंर्यम्णोऽष्टमी त्वष्टुंर्नवमी धातुर्दशमीन्द्राण्या एकादुश्यदित्यै द्वादुशी द्यावापृथिव्योः पार्श्वं युम्ये पाटूरः ॥

Pada Paata

वायोः । पृक्षतिः । सरंस्वतः । निपंक्षतिरिति नि - पृक्षितिः । चन्द्रमंसः । तृतीयाँ । नक्षंत्राणाम् । चतुर्थी । सिवितुः । पृञ्चमी । रुद्रस्यं । षृष्ठी । सप्पाणांम् । सप्तमी । अर्यमणः । अष्टमी । त्वष्टुः । नृवमी । धातुः । दुशुमी । इन्द्राण्याः । एकादुशी । अदित्यै । द्वादुशी । द्वावापृथिव्योरिति द्यावाँ - पृथिव्योः । पार्श्वम् । युम्यैं । पाटूरः ॥

55 TS 5.7.23.1

TS 5.7.23.1

Samhita Paata

पन्थांमनूवृग्भ्याश् संतंतिश् स्नावन्यांभ्याश् शुकांन् पित्तेनं हिर्माणं युक्ना हर्लीक्ष्णान् पापवातेनं कूश्मा-ञ्छकंभिः शवर्तानूर्वद्भयेन् शुनों विशसंनेन सुर्पान् लोहितगुन्धेन् वयाश्सि पक्रगुन्धेनं पिपीलिकाः प्रशादेनं ॥

Pada Paata

पन्थांम् । अनुवृग्भ्यामित्यंनुवृक् - भ्याम् । संतंतिमिति सं-तितिम् । स्नावन्यांभ्याम् । शुकान्

। पित्तेनं । हिर्माणंम् । युक्रा । हर्लीक्ष्णान् । पापवातेनेतिं पाप - वातेनं । कूश्मान् । शकंभिरिति शकं - भिः । शुवर्तान् । ऊवंद्ध्येन । शुनंः । विशसंनेनेतिं वि - शसंनेन । सुर्पान् । लोहितगुन्धेनेतिं लोहित - गुन्धेनं । वयाशंसि । पृक्वगुन्धेनेतिं पक्ष - गुन्धेनं । पिपीलिंकाः । पृशादेनेतिं प्र - शादेनं ॥

56 TS 5.7.24.1

TS 5.7.24.1

Samhita Paata

ऋमैरत्यंऋमीद्-वाजी विश्वैर्देवैर्य्ज्ञियैः सँविदानः ।स नो नय सुकृतस्यं लोकं तस्यं ते वयश् स्वधयां मदेम ॥

Pada Paata

ऋमैः । अतीतिं । अऋमीत् । वाजी । विश्वैः । देवैः । यज्ञियैः । सुँविदान इतिं सं -विदानः ॥ सः । नः । नय । सुकृतस्येतिं सु - कृतस्यं । लोकम् । तस्यं । ते । वयम् । स्वधयेतिं स्व-धयां । मुद्रेम् ॥

57 TS 5.7.25.1

TS 5.7.25.1

Samhita Paata

द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी स्थर्स्थमात्मान्तिरक्षिश् समुद्रो योनिः सूर्यस्ते चक्षुर्वातः प्राणश्चन्द्रमाः श्रोत्रं मा-साश्चार्द्धमासाश्च पर्वाण्यृतवोङ्गानि सँवथ्सरो महिमा ॥

Pada Paata

द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । स्रधस्थिमितिं स्रध - स्थम् । आत्मा । अन्तरिक्षम् । स्मुद्रः । योनिः । सूर्यः । ते । चक्षुः । वातः । प्राण इतिं प्र - अनः । चन्द्रमाः । श्रोत्रम् । मासाः । च । अद्र्धमासा इत्यंद्र्ध - मासाः । च । पर्वाणि । ऋतवंः । अङ्गानि । स्व्थस्र इतिं सं - वृथ्सरः । मृहिमा ॥

58 TS 5.7.26.1

TS 5.7.26.1

Samhita Paata

अग्निः पुशुरांसीत् तेनांयजन्त स एतं लोकमंजयुद्-यस्मिन्नग्निः स ते लोकस्तं जैष्यस्यथावं जिघ्र वायुः पुशुरांसीत् तेनांयजन्त स एतं लोकमंजयुद्-यस्मिन् वायुः स ते लोकस्तस्मात् त्वाऽन्तरेष्यामि यदि नाविजिघ्नंस्यादित्यः पशुरांसीत् तेनांयजन्त स एतं लोकमंजयद् यस्मिं -()-न्नादित्यः स तें लोकस्तं जैष्यसि यद्यविजिघ्नंसि ॥

Pada Paata

अग्निः । पृशुः । आसीत् । तेनं । अयुजन्तु । सः । एतम् । लोकम् । अजयुत् । यस्मिन्नं । अग्निः । सः । ते । लोकः । तम् । जेष्यसि । अर्थं । अवेतिं । जिष्ठ् । वायुः । पृशुः । आसीत् । तेनं । अयुजन्तु । सः । एतम् । लोकम् । अजयुत् । यस्मिन्नं । वायुः । सः । ते । लोकः । तस्मात् । त्वा । अन्तः । एष्यामि । यदिं । न । अविजिष्ठसीत्यंव-जिष्नंसि । आदित्यः । पृशुः । आसीत् । तेनं । अयुजन्तु । सः । एतम् । लोकम् । अजयुत् । यस्मिन्नं () । आदित्यः । सः । ते । लोकः । तम् । जेष्यसि । यदिं । अविजिष्ठसीत्यंव - जिष्नंसि ॥